

A photograph of a settlement, likely a refugee camp, under a clear blue sky. In the foreground, there is a dirt path. In the middle ground, there are several makeshift tents made of white and brown fabric. One tent has the letters 'AFAD' written on it. In the background, there is a brick building with a window and some trees. The overall scene depicts a temporary living arrangement in a dry, open area.

ROMANLAR, DOMLAR VE ABDALLAR İÇİN KENT HAKKINA ERİŞİM PROJESİ

1.BÜLTEN

NİÇİN BU PROJE YAPILIYOR?

6 Şubat depremleri, Türkiye’de pek çok etnik, kültürel ve sosyal kimliğe sahip grubun karşı karşıya olduğu yapısal eşitsizlikleri bir kez daha gündeme taşıdı. Malatya’da yaşayan Roman, Dom ve Abdallar için bu afet, sadece fiziksel değil; sosyal anlamda da derin etkiler yarattı. Afet sonrası dönemde, afetten etkilenen insan için temel hizmetlere erişimde karşılaşılan güçlükler farklı şekil görünür hale gelirken, bazı kesimler için bu erişim süreci çok daha karmaşıklaştı.

Roman, Dom ve Abdallarlar, depremden önce de eğitim, barınma, sağlık ve sosyal hizmetlere erişim konusunda çeşitli zorluklar yaşıyordu. Deprem öncesi yerel veya ulusal karar verme mekanizmalarında söz üretme, karar verme veya temsil imkanına sahip olmayan Roman, Dom ve Abdallar için afet sonrası dönemde ise bu temel insan haklarına erişimde karşılaşılan sorunlar daha karmaşık hale geldi. İhtiyaçlarının tam olarak görünür kılınamaması, karar verici mekanizmalarda temsil eksikliği çözüm üretme süreçlerini de zorlaştırdı. Ayrıca Malatya’da yaşayan Roman, Dom ve Abdallara dair sağlıklı ve kapsamlı verilerin bulunmaması, yaşanan sorunların sistemli biçimde ele alınmasını engelleyen bir başka etken olarak karşımıza çıktı

Bu projenin ortaya çıkış sebeplerinden biri de tam olarak bu: Roman, Dom ve Abdalların deneyimlerini görünür kılmak, ihtiyaçlarını tespit etmek ve çözüm yollarını birlikte üretmek. Proje aynı zamanda, Roman, Dom ve Abdalların yerel karar alma süreçlerine katılımını güçlendirmeyi, toplumun farklı kesimleri arasındaki diyalogu artırmayı ve kamu kurumlarıyla daha yapıcı bir iletişim kurulmasını teşvik etmeyi amaçlıyor.

Özellikle kadınların ve gençlerin, hem kendi toplulukları içinde hem de genel sistem içerisinde karşılaştıkları özgün ihtiyaçlar dikkate alınarak, kapsayıcı ve adil çözümler geliştirmek hedefleniyor. Bu proje, sadece iyileşme değil, aynı zamanda birlikte düşünme, birlikte güçlenme ve birlikte yol alma çağrısıdır.

Kentler, herkes için bir yaşam alanıysa, bu yaşamın parçası olmak da herkesin hakkıdır. Proje, bu hakkın herkes için eşit, onurlu ve sürdürülebilir bir biçimde hayata geçirilmesi için yola çıktı.

KENT HAKKI NEDİR?

Kent hakkı, yalnızca fiziksel bir mekânda yaşama hakkı değil; aynı zamanda o mekân üzerinde söz söyleme, karar alma süreçlerine katılma ve kent yaşamının sunduğu tüm imkânlardan eşit biçimde yararlanma hakkıdır.

Bu kavram, 1960'lerden bu yana özellikle kent yoksullarının, göçmenlerin ve dışlanmış grupların taleplerini görünür kılmak için kullanılmakta; kentlerin sadece binalardan değil, insanlardan ibaret olduğunu vurgulamaktadır.

Roman, Dom ve Abdallar için kent hakkı, barınma, sağlık, eğitim, ulaşım gibi temel hizmetlere erişimin çok ötesinde bir anlam taşır. Bu hak aynı zamanda;

Kentin nasıl şekillendiğine dair söz hakkı,

Kamusal alanda güvenle var olabilme,

Ayrımcılıktan uzak, eşit ve onurlu bir yaşam sürebilme talebidir.

Malatya'daki Roman, Dom ve Abdalların, uzun yıllardır bu haklardan eşit biçimde yararlanmakta zorlanmaktadır. Depremle birlikte bu zorluklar daha da derinleşmiş; kente dair karar mekanizmalarına erişim neredeyse imkânsız hâle gelmiştir.

Biz bu projeye, kent hakkını bir ayrıcalık değil, herkes için vazgeçilmez bir hak olarak savunuyoruz. Çünkü bir kentin gerçek anlamda yaşanabilir olması, o kentte kimsenin dışlanmadan, eşit koşullarda yaşam sürebilmesiyle mümkündür.

SAHADAYDIK! | KENT HAKKINI KONUŞTUK, DİNLEDİK, KAYDETTİK

Projenin ilk dört ayında odak noktamız, Roman, Dom ve Abdallarının kent yaşamındaki deneyimlerini ve ihtiyaçlarını sahadan dinlemek oldu.

Malatya'nın çeşitli bölgelerinde bölgelerinde anket çalışmaları yürüttük. Bu mahalleler, toplulukların yoğun olarak yaşadığı ve kentsel haklara erişim açısından çeşitli eşitsizliklerin gözlemlendiği yerlerdi.

Anket çalışmamız, barınma, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlere erişim gibi temel hak alanlarında yaşanan zorlukları ve aynı zamanda bu toplulukların kamusal yaşamdaki görünürlüğü anlamayı hedefliyordu. Katılımcılar, kartopu yöntemiyle belirlendi ve saha sürecinde Domari diline hâkim anketörlerle güvene dayalı bir ilişki kuruldu.

Sahada karşılaştığımız her bir insan, kent yaşamının kıyısında değil, tam merkezinde yer almak istiyor. Ve bu proje, tam da bu sesi duymak için yola çıktı.

TOPLULUĞUN SESİ | SOKAKTA DOMLARA SORDUK

Sahaya çıktık, mahalleleri dolaştık, kapıları çaldık...

Kimi ilk kez bir anket formu gördü, kimi ise ilk kez biri tarafından ciddiyle dinlendi. “Kent hakkı” kavramı çoğu katılımcı için yabancıydı. Pek çok kişi, bu hakkın sadece bir çatı altında barınmakla sınırlı olduğunu düşünüyordu. Oysa konuştuğumuz, aslında hepimizin bildiği ama adını koymadığı bir ihtiyaç dile gelmeye başladı: Eşit bir yaşam, insan gibi yaşama hakkı.

Katılımcıların sözleri, bu görünmezliğin derinliğini çarpıcı şekilde özetliyordu:

“Bizi bu tabutlara yerleştirdiler... Yaşamamız için yetermiş gibi. Doğru, yaşıyoruz. Ama insan gibi mi?”

(Konteyner yaşamından bahsederek, kırık bir tebessümle)

Başka biri şöyle dedi:

“Çok şey verdiklerini düşünüyorlar. Ama mantamız yok, kravatımız yok diye bizi dinlemiyorlar bile.”

Bir başkası ise mahallesini işaret ederek seslendi:

“Diğer mahallelere bak bir de buraya... Onlar için yaşamak; keyif almak, huzurlu olmak demek. Bizim içinse bir çatı, bir kuru ekmek demek.”

Bu sözler, yalnızca kişisel hikâyeler değil; bir topluluğun kolektif deneyimini, eşitsizliklerle örülü sessizliğini yansıtıyor.

Ve biz bu projede, tam da bu sessizliği duymak ve duyurmak için buradayız.

KURUMLARLA TEMASIMIZ

Bu projede yalnızca veri toplamakla yetinmedik; aynı zamanda toplulukların taleplerini, ihtiyaçlarını ve yaşadıkları zorlukları ilgili kurumlara doğrudan aktarmak üzere adımlar attık.

AILE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL UYUM DAİRESİ

ile gerçekleştirdiğimiz görüşmede, Malatya'nın hâlihazırda Roman Stratejisi kapsamına alınmamış olması üzerine yapıcı bir diyalog başlattık. Deprem sonrası Dom topluluklarının hizmetlere erişiminde yaşanan zorluklar somut örneklerle paylaşıldı.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ MALATYA MİLLETVEKİLİ VELİ AĞBABA

ile yapılan görüşmede ise sahada elde edilen ön bulgular ve toplulumdangelen sesler aktarıldı. Kent hakkının sadece bir kavram değil, somut bir ihtiyaç olduğu vurgulandı.

Bu temaslar, yalnızca bir raporun sunumu değil; Roman, Dom ve Abdallar adına yürütülen sessiz bir savunuculuk hattının ilk adımlarıydı. Hedefimiz, bu süreci daha görünür, katılımcı ve sürdürülebilir hâle getirmek.

SAHANIN İÇİNDEN | BİR GÖNÜLLÜNÜN GÖZÜNDEN

“Romani Godi’de gönüllü olarak yer aldığım bu proje süreci, hem kişisel gelişimime hem de toplumsal farkındalığımıza büyük katkı sağladı. Bu sadece bir saha çalışması değildi; başından sonuna kadar tüm sürecin bir parçasıydık.

İlk etapta ekip olarak bir araya geldik; projenin hedeflerini, yöntemlerini ve ulaşmak istediğimiz etkiyi hep birlikte değerlendirdik. Ardından anket hazırlığına yönelik atölyelerde yer aldık. Bu eğitimlerde öğrendiğim en önemli şey, topluluklarla kurduğumuz dilin ne kadar hassas olması gerektiği. Anketlerin açık, yargılayıcı olmayan ve samimi bir dille hazırlanması gerektiğini uygulamalı olarak deneyimledik.

Sadece soruları bilmek yetmiyor; o soruları nasıl sorduğumuz, nasıl karşıladığımız da çok önemliydi. Toplulukla etkili iletişim kurabilmek, bazen bir gülümseme ya da içten bir “hoş geldiniz” cümlesiyle başlıyordu. Saha sürecinde her bir görüşme, sadece veri toplamak değil, aynı zamanda karşılıklı güven kurmak anlamına geldi.

Bu süreç bana şunu gösterdi: Etkili bir çalışma yalnızca sahada değil, masa başında yapılan kolektif emekle mümkün oluyor. Ekip ruhunun, empati kurmanın ve birlikte üretmenin ne kadar güçlü bir etkisi olduğunu birebir yaşadım. Romani Godi’nin biz gönüllülere sağladığı alan sayesinde hem bireysel olarak büyüdüm hem de toplumsal bir değişime katkı sunmanın heyecanını yaşadım.

Böylesine anlamlı bir çalışmanın parçası olmak benim için büyük bir onur. Emegi geçen herkese içtenlikle teşekkür ederim.”

Romanlar, Domlar ve Abdallar için Kent Hakkına Erişim Projesi Gönüllüsü

SIRADA NE VAR? TAKIPTE KALIN!

Saha çalışmamızı tamamladık, ama asıl yolculuk şimdi başlıyor.

1 TOPLANAN VERİLERİ ANALİZ EDİYORUZ.

Toplulukların ihtiyaçlarını görünür kılacak, somut verilerle desteklenen bir rapor hazırlıyoruz. Bu rapor; yerel yönetimlere, kamu kurumlarına ve ilgili tüm paydaşlara ulaştırılacak.

2 SAVUNUCULUK FAALİYETLERİ BAŞLIYOR.

Verilere dayalı öneriler geliştireceğiz. Roman, Dom ve Abdallarının kent hakkına erişimi için yerel yönetimlerle politika temelli görüşmeler yürüteceğiz.

3 TOPLULUKLARLA BİRLİKTE POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAYACAĞIZ.

Sahadaki deneyimlerden yola çıkarak, doğrudan toplulukların katkısıyla bir politika öneri belgesi oluşturacağız.

4 GÖRÜNÜRLÜK ÇALIŞMALARIMIZ DEVAM EDECEK.

Sosyal medya kampanyaları, yerel medya iş birlikleri ve çeşitli yayınlarla, hem kamuoyunun farkındalığını artırmayı hem de bu hikâyeleri daha geniş bir kesime ulaştırmayı hedefliyoruz.

Bizi takip edin, çünkü bu sadece bir proje değil; herkes için eşit, onurlu ve katılımcı bir kent yaşamı için verilen kolektif bir mücadele.

Avrupa Birliđi Tarafından
Finanse Edilmektedir.

"Roman Hafıza alışmaları Derneđi (Romani Godi), Avrupa Birliđi tarafından finanse edilen ve STGM tarafından yürütülen Afet Risk Yönetiminde ST'lerin Kapasitesinin Desteklenmesi Projesi katılımcısıdır. Bu içeriğin sorumluluğu tamamıyla Romani Godi'ye aittir ve Avrupa Birliđi'nin ve STGM'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir."